

Δ Ι Ε Θ Ν Ε Σ Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Ο

Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστημίου Μακεδονίας

29 - 31 Μαΐου 2009

Καλλιέργεια
της Μουσικής Τέχνης
στην Ελλάδα
της Ευρώπης

Π ρ α κ τ ι κ ά τ ο υ Δ ι ε θ ν ο ύ ς Σ υ ν ε δ ρ ί ο υ

Καλλιέργεια της Μουσικής Τέχνης στην Ελλάδα της Ευρώπης

29-31 Μαΐου 2009

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας,
Θεσσαλονίκη

Ομάδα Επιμέλειας

Πέτρος Βούβαρης, Ελένη Καλλιμοπούλου,
Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου, Λελούδα Στάμου

Επιστημονική-Καλλιτεχνική Επιτροπή

Πέτρος Βούβαρης
Lori Custodero
Αθανάσιος Ζέρβας
Δημήτρης Θέμελης
Ελένη Καλλιμοπούλου
Ilya Levinson
Παναγιώτης Πανόπουλος
Ηλίας Παπαδόπουλος
Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη
Σωκράτης Σινόπουλος
Λελούδα Στάμου

Οργανωτική Επιτροπή

Ευθύμιος Ατζακάς
Αθανάσιος Ζέρβας
Ελένη Καλλιμοπούλου
Ηλίας Παπαδόπουλος
Ευγένιος Πολίτης

© 2012 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας - Εκδόσεις Fagotto Νίκος Θερμός

ISBN: 978-960-98740-2-1

Fagottobooks

Κεντρικό: Βαλτετσίου 15 Εξάρχεια, 10680 Αθήνα
τηλ. 210-3645147, fax: 210-3645149
Υποκατάστημα: Ζακύνθου 7, 31100 Λευκάδα
τηλ./fax: 26450-21095
info@fagottobooks.gr
www.fagottobooks.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Νέος ετήσιος θεσμός στην πόλη μας	σ. 6
Καλωσόρισμα	σ. 7
Πρόγραμμα συνεδρίου	σ. 9

Ανακοινώσεις συνεδρίου

ΗΜΕΡΑ 1

Κεντρική ομιλία

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΕΜΕΛΗΣ, Παράδοση και φυσιογνωμία της ελληνικής μουσικής.....	σ. 15
---	-------

ΗΜΕΡΑ 2

Συνεδρία I

ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΣΙΩΤΗΣ, Η οργάνωση της ύλης και του προγράμματος σπουδών στην ελληνική παραδοσιακή μουσική: Προβληματισμοί με βάση την εμπειρία των δυτικοευρωπαϊκών προτύπων	σ. 30
ROSS DALY, Η «παραδοσιακή μουσική» στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.....	σ. 41
ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΡΑΠΤΗΣ, Η διδασκαλία παραδοσιακών μουσικών οργάνων.....	σ. 47

Κεντρική ομιλία

ΟΡΦΗΛΑΙΤΗ ΝΙ ΒΗΡΙΑΙΝ, Ιρλανδική χορευτική μουσική - Για το σώμα ή την ψυχή;	σ. 55
---	-------

Συνεδρία II

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΡΙΑΣ, Εισαγωγή στον προσδιορισμό και την κατηγοριοποίηση των ιδιωμάτων στην παραδοσιακή βιολιστική πρακτική.....	σ. 65
ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΡΗ, Έρευνα, εκπαίδευση και τοπικές κοινωνίες: η συμβολή της πολιτιστικής διαχείρισης στην περιφερειακή ανάπτυξη.....	σ. 81
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΑΡΡΗΣ, Από τα «αυτοσχέδια μουσικά όργανα» στην «πολιτισμική οργανολογία»; Μια μελέτη περίπτωσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	σ. 90
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΠΑΛΑΝΤΙΝΑ, Διασχίζοντας τα σύνορα: Μαθαίνοντας και εκτελώντας μουσικές του κόσμου στην ανώτατη εκπαίδευση	σ. 99

Κεντρική ομιλία

LORI CUSTODERO, Διερευνώντας δυνατότητες μέσα από την καλλιτεχνική εμπειρία: Η ενασχόληση με τη μουσική ως παιδαγωγική διαδικασία	σ. 107
---	--------

Συνεδρία III

- ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, Μπορεί η επιστήμη από μόνη της να δώσει εξήγηση για το καθετί; σ. 117
- ΛΕΛΟΥΔΑ ΣΤΑΜΟΥ, Μουσική παιδεία ή μουσική κατάρτιση; Η συνέργεια καλλιτεχνίας /έρευνας/ διδασκαλίας ως προϋπόθεση της μουσικής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση..... σ. 124
- ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΗ, Η επαγγελματική ταυτότητα του καθηγητή μουσικής εκτέλεσης και η συνεχιζόμενη επαγγελματική του εξέλιξη σ. 136

Συνεδρία IV

- ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ψυχολογικές ερευνητικές προσεγγίσεις στην εκφραστική μουσική εκτέλεση..... σ. 146
- ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ, Κοντραμπάσο: Ο «άλλος» στην ελληνική μουσική πραγματικότητα σ. 161

ΗΜΕΡΑ 3

Κεντρική ομιλία

- ΜΑΡΚΟΣ Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, Βυζάντιο και Δύση: Μουσικές σχέσεις κι αλληλεπιδράσεις σ. 175

Συνεδρία I

- ΑΝΝΑ-ΜΑΡΙΑ ΡΕΝΤΖΕΠΕΡΗ-ΤΣΩΝΟΥ, Αιμίλιου Ριάδη (1880-1935), «Ερωφίλη» και «Μισιριώτισσα» - δύο τραγούδια για φωνή και πιάνο από τον κύκλο τραγουδιών «Ενιά μικρά ρωμαίικα τραγούδια» σ. 187
- ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΜΑΛΗΣ, Η τέχνη της μουσικής στο Εθνικό Θέατρο κατά την εποχή του Μεσοπολέμου (1932-1940)..... σ. 200

Κεντρική ομιλία

- ΙΛΙΑ LEVINSON, Συστηματικός «Gershwin»: Τεκμήρια του συστήματος Schillinger στο Porgy and Bess του Gershwin..... σ. 217

Συνεδρία II

- ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΙΚΟΥ, Προοπτικές χρόνου και χώρου σε σύγχρονα έργα ελληνικής μουσικής.... σ. 232
- ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Αυτοδίδακτοι και ετεροδίδακτοι. Η σχέση αυτοδιδασκαλίας και πρωτοτυπίας στο έργο των Ιάννη Ξενάκη και John Cage..... σ. 250

Συνεδρία III

- ΜΟΝΙΚΑ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ο ρόλος του μαθήματος της «Άσκησης Ακοής» μέσα στο πλαίσιο μουσικών σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση..... σ. 258
- ΠΕΤΡΟΣ ΒΟΥΒΑΡΗΣ, Σενκεριανή ανάλυση και διδακτική της θεωρίας της μουσικής: Προλεγόμενα και παρελκόμενα..... σ. 266
- Πρόγραμμα διαλέξεων-σεμιναρίων-συναυλιών/Βραβεύσεων..... σ. 279

Αφιερώματα

Εισαγωγικό σημείωμα.....	σ. 283
ΘΥΜΙΟΣ ΑΤΖΑΚΑΣ, Οι εργαστηριακές δραστηριότητες και τα συναυλιακά αφιερώματα του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης ως πάγιος θεσμός του Μαΐου	
Μουσικής Μέθεξης.....	σ. 285
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, Καλωσόρισμα και τιμή στον Νίκο και τη Γιασεμή Σαραγούδα	σ. 298
ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΡΙΑΣ, Εισήγηση του Γιάννη Ζαρία για τη ζωή και την καλλιτεχνική δράση της Νίτσας Τσίτρα	σ. 302
ΜΑΝΟΣ ΑΧΑΛΙΝΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ομιλία - προσφώνηση του Μ. Αχαλινωτόπουλου στην τιμητική εκδήλωση για τον Πετρολούκα Χαλκιά	σ. 307
Βιογραφικά.....	σ. 310

Μάιος Μουσικής Μέθεξης 2009

Νέος Ετήσιος Θεσμός στην Πόλη μας

Στα πλαίσια της πανεπιστημιακής μας δραστηριότητας, αφουγκραζόμενοι τους παλμούς δημιουργικής ώσμωσης και ανωφέρειας πραγμάτων, καθιερώνουμε τον Μάιο Μουσικής Μέθεξης ως μια νέα προοπτική δρώμενων καλλιτεχνικού, επιστημονικού και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος στον τόπο μας.

Ενόραση και στόχος είναι η δημιουργία και παροχή ποιοτήτων που θεραπεύουν το κοινωνικό συμφέρον - ως δρημοσύνης που ποιεί πολιτισμό - συμβαδίζοντας παράλληλα με τα ευρύτερα δρώμενα της ανθρώπινης οικογένειας, όπως ο λόγος και η μουσική. Η εκ τέχνης μουσών ποιητική επιστήμη, κελεύει.

Ηλίας Παπαδόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Καλωσόρισμα

Μάιος Μουσικής Μέθεξης 2009

Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Διεθνές Συνέδριο «Καλλιέργεια της μουσικής τέχνης στην Ελλάδα της Ευρώπης»

Το Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σας καλωσορίζει στο Διεθνές Συνέδριο «Καλλιέργεια της μουσικής τέχνης στην Ελλάδα της Ευρώπης». Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στις **29-31 Μαΐου 2009**, στο **Αμφιθέατρο Τελετών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη**. Διακεκριμένες προσωπικότητες από την Ελλάδα και το εξωτερικό έχουν προσκληθεί ως κεντρικοί ομιλητές του συνεδρίου.

Στόχος του Διεθνούς Συνεδρίου είναι να συμβάλει δημιουργικά στην ευρύτερη συζήτηση, που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια, για την πανεπιστημιακή μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί σε ζητήματα που αφορούν στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της μουσικής πράξης και έρευνας, συνιστώσες σημαντικές για την υψηλή και ολοκληρωμένη κατάρτιση του καλλιτεχνικού δυναμικού. Το πρόγραμμα σπουδών της παραδοσιακής μουσικής και ειδικότερα η συστηματοποίησή του όσον αφορά στη δομή, τους στόχους και το περιεχόμενο, θα τεθεί υπό διερεύνηση και προσδιορισμό.

Θεματικοί άξονες:

A. Οι εφαρμοσμένες μουσικές σπουδές στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση

1. Δομή και περιεχόμενο προγραμμάτων σπουδών
2. Συστηματοποίηση του προγράμματος σπουδών της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής
3. Ζητήματα διδακτικού-ερευνητικού-καλλιτεχνικού προσωπικού
4. Νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας
5. Τρόπος εισαγωγής στα τμήματα καλλιτεχνικών αντικειμένων: μοντέλα και προοπτικές

B. Καλλιτεχνική πράξη και έρευνα στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση

1. Φύση και διαλεκτική
2. Καλλιτεχνική διάσταση του επιστημονικού λόγου
3. Παιδαγωγικές διαστάσεις της μουσικής τέχνης
4. Η έρευνα της μουσικής τέχνης στην Ελλάδα

Γ. Κοινωνιολογικές διαστάσεις της καλλιτεχνικής μουσικής πράξης και έρευνας στο ακαδημαϊκό περιβάλλον

1. Κοινωνική θεώρηση και αναγκαιότητα
2. Δημιουργικότητα και πανεπιστήμιο
3. Η ελευθερία στην τέχνη, επιστήμη, έρευνα και διδασκαλία

Επιστημονική-Καλλιτεχνική Επιτροπή:

Πέτρος Βούβαρης Λέκτορας «Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής», Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Lori Custodero Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής και Μουσικής Παιδαγωγικής στο Teachers College, Columbia University

Αθανάσιος Ζέρβας Επίκουρος Καθηγητής «Θεωρητικά της Μουσικής», Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Δημήτρης Θέμελης Ομότιμος Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ελένη Καλλιμοπούλου Λέκτορας στην Εθνομουσικολογία (υπό διορισμό), Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Ilya Levinson Συνθέτης, Λέκτορας στη Μουσική στο Πανεπιστήμιο του Σικάγο και Διευθυντής του Προγράμματος Σύνθεσης του Columbia College Chicago

Παναγιώτης Πανόπουλος Επίκουρος Καθηγητής «Ανθρωπολογία της Μουσικής και του Χορού», Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ηλίας Παπαδόπουλος Αναπληρωτής Καθηγητής «Ερμηνεία και Εκτέλεση Ελληνικής Παραδοσιακής (Δημοτικής) Μουσικής», Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη Λέκτορας «Ιστορία της Μουσικής», Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Σωκράτης Σινόπουλος Λέκτορας «Ερμηνεία και Εκτέλεση της Μουσικής της Μικράς Ασίας», Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Λελούδα Στάμου Επίκουρος Καθηγήτρια «Παιδαγωγικά της Μουσικής», Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο της Μακεδονίας

Στα πλαίσια του *Μαΐου Μουσικής Μέθεξης* και παράλληλα με το συνέδριο πραγματοποιούνται σεμινάρια, εργαστήρια, διαλέξεις, συναυλίες και βραβεύσεις διακεκριμένων μουσικών για το έργο και την καλλιτεχνική τους προσφορά.

Περαιτέρω πληροφορίες, διευκρινήσεις και ανακοινώσεις σχετικά με το συνέδριο και τις παράλληλες εκδηλώσεις του *Μαΐου Μουσικής Μέθεξης* αναρτώνται στην ιστοσελίδα του συνεδρίου <http://www.methexis.uom.gr>.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α
Παρασκευή 29 Μαΐου

17.00 - 18.00	Προσέλευση - Εγγραφές
18.00 - 19.00	Τελετή έναρξης συνεδρίου - Χαιρετισμοί - Εισαγωγικές ομιλίες
19.00 - 19.40	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ (συντονίζει ο Ηλίας Παπαδόπουλος) Δημήτριος Θέμελης Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης <i>Παράδοση και φυσιογνωμία της Ελληνικής μουσικής</i>
19.40 - 19.50	Ερωτήσεις - Συζήτηση
20.00 - 21.00	ΔΕΞΙΩΣΗ
21.00 - 22.30	ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ / ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ROSS DALY - ΒΡΑΒΕΥΣΗ Κατά τη διάρκεια της μουσικής παράστασης θα πραγματοποιηθεί εισήγηση/ παρουσίαση του τιμώμενου καλλιτέχνη από τους Σωκράτη Σινόπουλο (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) και Θύμιο Ατζακά (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) καθώς και ζωντανές μουσικές παρεμβάσεις των φοιτητών της κατεύθυνσης Ελληνικής Παραδοσιακής/ Δημοτικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Σάββατο 30 Μαΐου

Πρωινές συνεδρίες

10.00 - 10.40	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ (συντονίζει ο Σωκράτης Σινόπουλος) Ηλίας Παπαδόπουλος Αναπληρωτής Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας <i>Συστηματοποίηση του προγράμματος σπουδών της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής</i>
10.40 - 10.50	Ερωτήσεις - Συζήτηση
10.50 - 12.10	1 ^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει ο Σωκράτης Σινόπουλος)

- 10.50 - 11.10 **Κωστής Χασιώτης**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Η οργάνωση της ύλης και του προγράμματος σπουδών στην ελληνική παραδοσιακή μουσική: Προβληματισμοί με βάση την εμπειρία των δυτικοευρωπαϊκών προτύπων
- 11.10 - 11.30 **Ross Daly**
Μουσικοσυνθέτης, ιδρυτής του Μουσικού Εργαστηρίου Λαβύρινθος
Η «παραδοσιακή μουσική» στο Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα
- 11.30 - 11.50 **Θεοχάρης Ράπτης**
ΤΕΙ Ηπείρου
Η διδασκαλία παραδοσιακών μουσικών οργάνων
- 11.50 - 12.10 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12.10 - 12.30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
- 12.30 - 13.10 **ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ** (συντονίζει η Ελένη Καλλιμοπούλου)
Orfhlaith Ni Bhriain
Acting Course Director for BA Programme in Irish Music and Dance, Irish World Academy of Music and Dance, University of Limerick
Ιρλανδική χορευτική μουσική - Για το σώμα ή την ψυχή;
- 13.10 - 13.20 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 13.20 - 14.40 2^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει η Ελένη Καλλιμοπούλου)
- 13.20 - 13.40 **Ιωάννης Ζαρίας**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Εισαγωγή στον προσδιορισμό και την κατηγοριοποίηση των ιδιωμάτων στην παραδοσιακή βιολιστική πρακτική
- 13.40 - 14.00 **Μαρία Κουρή**
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Έρευνα, εκπαίδευση και τοπικές κοινωνίες: η συμβολή της πολιτιστικής διαχείρισης στην περιφερειακή ανάπτυξη
- 14.00 - 14.20 **Δημήτρης Σαρρής**
Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών
Από τα «Αυτοσχέδια Μουσικά Όργανα» στην «Πολιτισμική

Οργανολογία»; Μια μελέτη περίπτωσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

- 14.20 - 14.40 **Αλεξάνδρα Μπαλάντινα**
Εθνομουσικολόγος - Ερευνήτρια
Διασχίζοντας τα Σύνορα: Μαθαίνοντας και εκτελώντας μουσικές του κόσμου στην ανώτατη εκπαίδευση
- 14.40 - 15.00 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 15.00 - 17.00 ΔΕΞΙΩΣΗ

Απογευματινές συνεδρίες

- 17.00 - 17.40 **KΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ** (συντονίζει ο Ευγένιος Πολίτης)
Lori Custodero
Associate Professor, Teachers College, Columbia University
Διερευνώντας δυνατότητες μέσα από την καλλιτεχνική εμπειρία: Η ενασχόληση με τη μουσική ως παιδαγωγική διαδικασία
- 17.40 - 17.50 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 17.50 - 19.10 3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει ο Ευγένιος Πολίτης)
17. 50 - 18.10 **Αναστάσιος Βασιλειάδης**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Μπορεί η επιστήμη από μόνη της να δώσει εξήγηση για το καθετί; («Όσο σπουδαιότερη είναι μία επιστήμη, τόσο πιο βαθιά είναι η αίσθηση του μυστηρίου», Βλαντιμίρ Ναμπόκοβ)
- 18.10 - 18.30 **Λελούδα Στάμου**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Μουσική παιδεία ή μουσική κατάρτιση; Η συνέργεια καλλιτεχνίας / έρευνας / διδασκαλίας ως προϋπόθεση μουσικής παιδείας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- 18.30 - 18.50 **Αγγελική Τριανταφυλλάκη**
Πανεπιστήμιο των Τεχνών του Λονδίνου
Η επαγγελματική ταυτότητα του καθηγητή μουσικής εκτέλεσης και η συνεχιζόμενη επαγγελματική του εξέλιξη
- 18.50 - 19.10 Ερωτήσεις - Συζήτηση

19.10 - 19.30	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
19.30 - 20.50	4 ^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει η Λελούδα Στάμου)
19.30 - 19.50	Χριστίνα Σιδηροπούλου Πανεπιστήμιο Μακεδονίας <i>Ψυχολογικές ερευνητικές προσεγγίσεις στην εκφραστική μουσική εκτέλεση</i>
19.50 - 20.10	Ευγένιος Πολίτης Πανεπιστήμιο Μακεδονίας <i>Κοντραμπάσο: ο «άλλος» στην ελληνική μουσική πραγματικότητα</i>
20.10 - 20.30	Ερωτήσεις - Συζήτηση
20.30 - 22.00	ΣΥΝΑΥΛΙΑ Φοιτητές και διδάσκοντες της κατεύθυνσης Ευρωπαϊκής Μουσικής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης παρουσιάζουν έργα των Haydn, Grieg, Britten, Brahms, Ravel, Piazzolla

Κυριακή 31 Μαΐου

Πρωινές συνεδρίες

10.00 - 10.40	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ (συντονίζει ο Πέτρος Βούβαρης) Μάρκος Φ. Δραγούμης Υπεύθυνος Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών <i>Βυζάντιο και Δύση: Μουσικές σχέσεις και αλληλεπιδράσεις</i>
10.40 - 10.50	Ερωτήσεις - Συζήτηση
10.50 - 12.10	<u>1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ</u> (συντονίζει ο Πέτρος Βούβαρης)
10.50 - 11.10	Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου Πανεπιστήμιο Μακεδονίας <i>Αιμίλιου Ριάδη (1880-1935), «Ερωφίλη» και «Μισιριώτισσα» - δύο τραγούδια για φωνή και πιάνο από τον κύκλο τραγουδιών «Εννιά μικρά ρωμαίικα τραγούδια»</i>

- 11.10 - 11.30 **Ανδρέας Γεωργιάς**
 Ιόνιο Πανεπιστήμιο
*Από το θάνατο του Μανώλη Καλομοίρη μέχρι τη μεταπολίτευση:
 Μία περίοδος ορόσημο για τη σύγχρονη έντεχνη μουσική στην
 Ελλάδα*
- 11.30 - 11.50 **Νικόλαος Μάμαλης**
 Πανεπιστήμιο Σορβόνης
*Η τέχνη της μουσικής στο Εθνικό Θέατρο κατά την περίοδο του
 Μεσοπολέμου*
- 11.50 - 12.10 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 12.10 - 12.30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
- 12.30 - 13.10 **ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ** (συντονίζει η Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου)
Ilya Levinson
 Lecturer, Interim Director of Composition, Columbia College
 Chicago
*Συστηματικός «Gershwin»: Τεκμήρια του συστήματος
 Schillinger στο Porgy and Bess του Gershwin*
- 13.10 - 13.20 Ερωτήσεις - Συζήτηση
- 13.20 - 14.40 2^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει η Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη-Τσώνου)
- 13.20 - 13.40 **Ευαγγελία Κίκου**
 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
*Προοπτικές χρόνου και χώρου σε σύγχρονα έργα ελληνικής
 μουσικής*
- 13.40 - 14.00 **Θανάσης Ζέρβας**
 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
*Σύνθεση και αυτοσχεδιασμός ως ταυτόσημες πράξεις της μου-
 σικής δημιουργίας: Διερεύνηση μέσω συστηματικής ανάλυσης
 αντιπροσωπευτικών έργων*
- 14.00 - 14.20 **Κώστας Παπαρρηγόπουλος**
 Τ.Ε.Ι. Κρήτης
*Αυτοδίδακτοι και ετεροδίδακτοι. Η σχέση αυτοδιδασκαλίας και
 πρωτοτυπίας στο έργο των Ιάννη Ξενάκη και John Cage*

14.20 - 14.40 Ερωτήσεις - Συζήτηση

15.00 - 17.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Απογευματινές συνεδρίες

17.00 - 17.50 3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (συντονίζει ο Θανάσης Ζέρβας)

17.00 - 17.20 **Μόνικα Ανδριανοπούλου**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Ο ρόλος του μαθήματος της «Άσκησης Ακοής» μέσα στο πλαίσιο μουσικών σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

17.20 - 17.40 **Πέτρος Βούβαρης**
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Σενκεριανή ανάλυση και διδακτική της θεωρίας της μουσικής: Προλεγόμενα και παρελκόμενα

17.40 - 17.50 Ερωτήσεις - Συζήτηση

17.50 - 18.30 ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

20.00 - 21.30 ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ / ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΕΤΡΟΛΟΥΚΑ ΧΑΛΚΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΝΙΤΣΑ ΤΣΙΤΡΑ - ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ
Κατά τη διάρκεια της μουσικής παράστασης θα πραγματοποιηθεί εισήγηση/ παρουσίαση των τιμωμένων καλλιτεχνών από τους Μάνο Αχαλινωτόπουλο (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) και Γιάννη Ζαρία (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) καθώς και ζωντανές μουσικές παρεμβάσεις των φοιτητών της κατεύθυνσης Ελληνικής Παραδοσιακής/Δημοτικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Παράδοση και φυσιογνωμία της ελληνικής μουσικής

Δημήτρης Θέμελης

Η έντεχνη ευρωπαϊκή μουσική, όπως γενικά οι περισσότερες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και επιστήμες, παρουσιάζει μία ενιαία ιστορική εξέλιξη που έχει την αφετηρία της στην ελληνική αρχαιότητα. Στην αρχαία Ελλάδα έχει φυσικά τις ρίζες της και η ελληνική παραδοσιακή μουσική - Βυζαντινή και δημοτική.

Η λέξη «μουσική», που σήμερα χρησιμοποιείται διεθνώς, δημιουργείται ως όρος στην αρχαία Ελλάδα. Το ίδιο ισχύει και για μια σειρά άλλων μουσικών λέξεων, όπως «αρμονία», «ρυθμός», «μέλος», «μελωδία», «χορός» κ.ο.κ. Όλες αυτές οι βασικές μουσικές ονομασίες διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο της αρχαίας ελληνικής μουσικής και πέρασαν και στις νεώτερες γλώσσες.

Η λέξη «μουσική» από το «μούσα», πρωτοεμφανίζεται στη δωρική χορική ποίηση, στον πρώτο Ολυμπιονίκο του Πινδάρου, από το έτος 476 π.Χ. Στην εποχή του Ομήρου φαίνεται πως δεν υπήρχε ακόμα η λέξη «μουσική» ούτε και κάποια άλλη αντίστοιχη έκφραση για την έννοια «μουσική». Στα ομηρικά έπη συναντά κανείς διάφορες άλλες ονομασίες, όπως «αείδειν», με την έννοια του τραγουδώ, «κιθαρίζειν» (παίζω κιθάρα), επίσης αναφέρονται μουσικά όργανα, όπως η φόρμιγξ, η κίθαρις, ο αυλός, η σύριγξ και η σάλπιγξ, καθώς και διάφορα είδη τραγουδιών όπως παιήνων (παιάν), λίνος, θρήνος.

Οι προσφωνήσεις των μουσών αφήνουν να εννοηθεί, ότι το τραγούδι ως μουσική και λόγος μαζί ήταν δώρο των μουσών. Έλειπε όμως μια γενική ονομασία της μουσικής.

Η έννοια «μουσική» ως αυτόνομη τέχνη προέρχεται από τη μετακλασική περίοδο. Παλαιότερα η μουσική σαν μία ενότητα που την αποτελούσαν ποίηση, τραγούδι, οργανική συνοδεία και χορός, απαιτούσε ολόκληρο τον άνθρωπο και επιδρούσε επάνω του σα μορφοποιητική δύναμη. Γι' αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος της μουσικής στην παιδεία ως μέσο αγωγής, διαμόρφωσης του χαρακτήρα των νέων.

Η σύνδεση μουσικής, ποίησης και χορού, που ήταν χαρακτηριστική τουλάχιστον ως την κλασική αρχαιότητα, είχε ακόμα μεγαλύτερη σημασία για τη χορική ποίηση και για τα χορικά του αρχαίου δράματος.

Τη δωρική λυρική ποίηση, που είχε την προέλευση της από τη Σπάρτη και αργό-